

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 3
— telefon števil 3123, 3124, 3125, 3126

Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — tel 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7
— telefon št 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
— telefon št 190

Računi pri pošti ček zavodil: Ljub-
ljana št 17749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št 7 telefon števil 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon števil 65

Rokopisi se ne vračajo.

Predlog za izključitev Rusije iz DN

Ker se moskovska vlada ni odzvala mirovnemu pozivu, razpravlja sedaj Društvo narodov na predlog Argentine o izključitvi Sovjetske Rusije

Zeneva, 13. dec. br. Brzojavka, ki je snovi o pozni uri (Na kratko smo poročali o tem že v včerajšnji drugi izdaji. Op. ur.) prispela iz Moskve, v Zenevi po svoji odločitvi vsebinski ni nikogar presenetila. Večina tu zbranih državnikov in diplomatov je celo računala, da bo sovjetska vlada poziv Društva narodov kratko in malo ignorirala ali pa da bo odgovorila nanj že takoj z obvestilom, da izstopa iz Društva narodov.

V imenu sovjetske vlade je odgovoril njen predsednik in zunanji minister Molotov, ki je naslovil odgovor na predsedniška odpora trinajstorič. Brzojavni odgovor se glasi: »Sovjetska vlada se vam zahvaljuje za prijazno vabilo, da bi se udeležila razprave o pritožbi finske vlade. Sovjetska vlada pa ne smatra za možno, da pristane na svojo udeležbo iz razlogov, ki sem jih spomnil že v pismu dne 5. decembra na ta inštitucija Društva narodov g. Avenola.« V tem pismu je bil Molotov spomnil, da sovjetska vlada ne bo sodelovala na sedanjem zasedanju DN, ker bodo v Zenevi tudi delegati Poljske, ki so sovjetskemu mnenju ne obstojijo več. In pa, ker je na dnevi red postavljen razprava o pritožbah finske vlade, katere Moskva ne priznava.

Sovjetski odgovor ni v ničemer spreminjal značaja in pomena sovjetskega napada na Finsko z vidika obveznosti, ki jih ima Sovjetska Rusija kot članica Društva narodov. Prav ta okoliščina, naglašajo tukajšnji krogi, daje povod, da je svet DN Sovjetsko Rusijo hude obsodil kakor Nemčijo, ko je napadla Poljsko, ker Nemčija že takrat ni bila več v Društvu narodov in zato tudi formalno za njo mednarodne obveznosti na osnovi pakta DN niso prihajale več v poštev.

Poročilo odbora trinajstorič

Vsekakor se je s sovjetskimi odgovorom položaj povsem razčistil, tako da je izkazalo za pravilno, da je odbor trinajstorič na predlog francoskega delegata Paul Boncourja danes zaključil razpravo o finski pritožbi in pripravil poročilo za skupščino Društva narodov.

V prvem delu poročila obeležuje odbor razvoj finko-sovjetskih odnosov v zadnjih tednih pred vojno. Podrobno navaja finske prizadevanja, da bi se spor, ki je nastal sprito sovjetskih zahtev rešil na mirnem način. V drugem delu naštevajo poročilo mednarodne obveznosti Sovjetske Rusije, tako na osnovi sovjetskih pogodb s Finsko kakor na podlagi mednarodnih, od sovjetske Rusije priznanih paktov in konvencij, ki jih je zdaj s svojim napadom na Finsko prekršila.

Na ta način podaja poročilo pravno osnovo za obsodbo sovjetskega napada po Društvu narodov. Poročilo dejansko tudi vsebuje predlog, naj Društvo narodov obsodi sovjetsko-ruski napad na Finsko. Skupščini Društva narodov pa pušča odbor prosti rok, da se sama odloči za eventualne konkretne ukrepe ali tudi le za moralne sankcije, kakor jih je n. pr. zahtevala Argentina v svojem znanem predlogu o izključitvi Sovjetske Rusije iz Društva narodov, o katerem se govori v Zenevi že vse te dni.

Poročilo trinajstorič je pregledala tudi finska delegacija, ki sam v odboru ni sodelovala, ter se je z njim docela solidarizirala.

Predlog Argentine za izključitev Rusije

Danes dopoldne ob 10. se je zopet sestala plenarna skupščina Društva narodov. Za sejo je zavladalo v zenevskih političnih krogih znova veliko zanimanje, ker je sovjetski odgovor na poziv Društva narodov, ki so ga tukajšnji listi objavili v posebnih izdajah, vendarle nekoliko razburil duhove. Skupščina danes dopoldne še ni razpravljala o predlogu trinajstorič, pač pa je takoj prišel na dnevi red argentinski predlog, ki ga je argentinski delegat Freire podrobno utemeljeval. Izjavljal je med drugim:

»Moralni faktorji sedanjega reda na svetu, ki so tudi osnova pakta Društva narodov, ne bi imeli nobenega pomena več, če bi Sovjetska Rusija mogla nemoteno nadaljevati svoja sovražnost proti Finski in hkrati svoje sodelovanje v Društvu narodov. Krivda sovjetske vlade je v primeru z drugimi sličnimi napadi toliko večja, ker je pričela izvajati svojo nasilno politiko, čeprav je še članica Društva narodov in torej priznava vse obveznosti, ki jih nalaga to članstvo. Miru ni več. Znašli smo se v vojni in s tem tudi pred odločitvijo, ali naj se končno zares z vsemi silami ukrepe dedici moralnih vrednot in se postavimo v bran za načela zakonitosti in pravice. Društvo narodov nima več moči, da bi z vojaškimi ali gospodarskimi sankcijami uveljavljalo svojo kolektivno voljo in karnevalno v konkretnih primerih izvršeno prekršitev mednarodnih pravnih določb. Ena pot mu še preostaja: Društvo narodov lahko seže po zakladu svojih moralnih sil in jih postavi v borbo proti politiki nasilja. Društvo narodov lahko izključi iz svoje srede krivca, ki je brez razloga prekršil temeljni mednarodni zakon.«

Freire je nato podrobno utemeljeval argentinski predlog in je ob zaključku poudaril: »Argentina bi se ne smela smatirati več za članico Društva narodov, če bi bilo v njem še prostora za Sovjetsko Ru-

sijo.« Freire je žel živahno odobravanje za svoj govor.

K razpravi o argentinskem predlogu se ni oglasil noben delegat. Zato je skupščina v smislu običajnega postopka poverila proučitev argentinskega predloga istemu odboru, ki je proučeval finko pritožbo. Na novo je prišel vanj še delegat Poljske, tako da se je odbor razširil v »štrinajstorič«. Odbor se je takoj zopet sestel in pričel razpravljati o argentinskem predlogu, skupščina pa je medtem nadaljevala svojo sejo. Izvoljeni so bili med drugim novi člani v svet DN, in sicer delegati Južne Afrike. Finske in Bolivije.

Odbor trinajstorič pa je na svoji opoldanski seji po kratki debati odobril argentinski predlog, po katerem naj se Sovjetska Rusija izključi iz Društva narodov.

Odbor predlaga izključitev

Zeneva, 13. dec. sj. (Reuter) Opoldne je imel sejo odbor za proučevanje finko-sovjetskega spora. Razpravljal je o argentinskem predlogu za izključitev Sovjetske Rusije iz Društva narodov, kakor tudi o odgovoru sovjetske vlade na apel Društva narodov za ustavitev sovražnosti in pričetek mirovnih pogajanj. Kakor se je izvedelo, je odbor soglasno pristal na izključitev Sovjetske Rusije iz Društva narodov.

Podkomite, sestavljen iz zastopnikov Bolivije, Portugalske, Anglije, Francije in Švedske, je nato sestavil predlog resolucije. Resolucija od tega hipa še ni znana, zatrjuje pa se, da bo 1. ugotovila sovjetski napad, 2. izrazila moralno obsodbo Sovjetske Rusije, 3. ugotovila, da se je Sovjetska Rusija sama postavila izven pakta Društva narodov, 4. predložila uporabo 4. točke 16. člena pakta, namreč izključenje Sovjetske Rusije iz Društva narodov.

Nova seja plenarna Društva narodov bo še noč ter bo sklepala o predlogu, ki ga bo stavil odbor za proučevanje finko-sovjetskega spora. Verjetno je, da bo tudi plenum z večino glasov odobril izključitev. Nato pa mora priti sklep še pred svet Društva narodov. V svetu je potrebna soglasnost, da postane sklep pravomočen. Seja sveta Društva narodov bo najbrže jutri.

Seja skupščine bo danes

Zeneva, 13. dec. s. (Reuter) V nasprotju s prvotnimi napovedmi bo seja plenarna še jutri.

Rimska kritika

Rim, 13. dec. z. Dosedanji potek zenevskih razprav v Rimu ni napravil posebno ugodnega vtisa. Tu se sprašujejo, ali bosta Anglija in Francija dejansko prisrskovali na pomoč Finski ali pa bo ostalo pri tem, da so veljale sankcije samo za Italijo. Izgleda, da bo zenevska odločitev v nemali meri vplivala tudi na nadaljnji razvoj angleško-italijanskih odnosov.

Ameriška sodba o sovjetskem odgovoru

Washington, 13. decembra. AA. (Havas). Smatra se, da je sovjetska odločitev ameriškega posredovanja glede ureditve finko-sovjetskega spora podkrepila tezo onih, ki so za prekinitev diplomatskih odnosov med Zedinjenimi državami in Sovjetsko Rusijo. Politični krogi so pričakovali

Prva tajna seja angleškega parlamenta

Prvič po svetovni vojni — Obsežni varnostni ukrepi za ohranjanje tajnosti razprav

London, 13. dec. s. Prvič po svetovni vojni je imela danes spodnja zbornica tajno sejo, ki je bila sklicana na zahtevo opozicije, da bi mogla vlada podati zbornici podrobna pojasnila o vseh zadevah, ki so v zvezi z vojno in o katerih iz razumljivih razlogov ni mogla javna razprava. Za sejo je vladalo v vsej javnosti veliko zanimanje, dasiravno je znano, da se podrobnosti ne bodo izvedele, ker obstajajo v tem pogledu zelo strogi predpisi.

Poslanska zbornica je imela najprvo javno sejo, ki je trajala eno uro. Na dnevnem redu so bile interpelacije. Na galeriji je bilo proti običaju navzočih samo 16 oseb, pač zato, ker ljudje niso vedeli, da bo pred tajno tudi javna seja. Ministrski predsednik Chamberlain je med drugim na neko interpelacijo izjavil, da pripravljajo zunanje ministrstvo novo belo knjigo, o pogajanjih med Sovjetsko Rusijo ter Anglijo in Francijo od začetka letošnjega leta pa vse do tlej, ko so bila ta pogajanja prekinita. Knjiga bo razširjena po vsej Angliji, vseh dominijonih in kolonijah ter tudi po vseh nevtalnih državah.

Okrog 17. je vstal ministrski predsednik Chamberlain ter dejal predsedniku zbornice: »Gospod speaker, opozarjam vas, da so tuji navzoči v dvorani.« Na ta tradicionalni uvod v tajno sejo je stavil predsednik zbornice predlog, naj se vsi »tuji« (neposlanci) odstranijo iz zbornice. Ko je bil predlog sprejet, je maloštevilno občinstvo z novinarji in uradniki zapustilo parlament in vsa vrata v zbornico so zaklenili. Le na galeriji za lorde je ostalo nekaj članov lordske zbornice, ki imajo pra-

negativen odgovor Sovjetske Rusije ter smatrajo, da je ta odklonitev nov dokaz, da je Sovjetska Rusija popolnoma zapustila politiko mednarodnega sodelovanja, ki jo je zastopal svoj čas Litvinov.

Kaj hočeta Anglija in Francija

Basel, 13. dec. z. »Basler Nachrichten« poročajo iz Zeneve, da prevladuje v tamšnjih krogih vtis, da London in Pariz še vedno nista izključila možnosti, da se bo vendarle posrečilo izmanevrirati Sovjetsko Rusijo iz nemškega zavezništva. Vsi ti poskusi pa ne morejo odstraniti bojzani skandinavskih držav. Dokler na švedskem niso sigurni da se bo to zgodilo, tako dolgo bodo vodili skrajno rezervirano politiko. Po sodbi nevtralnih krogov v Zenevi manjka zapadnim veleislama jasnega političnega vodstva. Anglija in Francija hočeta za vsako ceno dobiti vojno toda ni še jasno, ali samo proti Nemčiji, ali pa proti Nemčiji in Rusiji skupno.

Rezerviranost manjših držav

Zeneva, 13. dec. z. Izgleda, da bo govor argentinskega delegata na današnji plenarni seji Društva narodov edina javna manifestacija za Finsko. Vsa nadaljna debata se bo vodila za zaprtimi vrati v odborih in komisijah. Nevtalne države se slegajo prejšnje preveč demonstrativnega stališča proti Sovjetski Rusiji. Veleislame bodo njihov položaj vsekakor upoštevali. Zato so bila danes tudi zasedena samo tri nestalna mesta v svetu DN dočim četrtino mesto, k' ga zavzema Kitajska, ni bilo nanovno zasedeno, da ne bi prišlo zaradi kandidature Kitajske do spora med Kitajsko in Sovjetsko Rusijo. Kitajske ho po zneje ob ugodnem trenutku ponovno izvoljena v svet.

Prvo sovjetsko poročilo

Moskva, 13. dec. s. Moskovski radio danes prvič omenja zasedanje Društva narodov v Zenevi. Podaja pa samo poročilo o prvi seji plenuma, ki je bila v ponedeljek. Pravi, da je na zasedanju zastopanih le malo držav ter da so mnoga mesta za delegate ostala prazna. Publiki je dostop na zasedanje prepovedan. Citira »imenje novinarjev«, ki so baje mislili, da bo prišla na dnevi red zasedanja najprej pritožba Kitajske. Moskovski radio pravi dalje, da je bil govor finskega delegata Holstija spoln zlobe in klevet proti Sovjetski Rusiji ter da je pozval zapadne države na vojno ob strani Finske proti Sovjetski Rusiji.

Norveška ugotovitev

Oslo, 13. dec. AA. (Havas). List »Aften posten«, glasilo konservativne stranke objavlja članek, ki ga je nato norveška telegrafska agencija objavila v celoti. Članek pravi: »Če bi vsak član DN dal Finski takoj popolnoma opremljene čete, v katerih sestav bi vstopil le en promille skupnega števila prebivalstva vsakega člana DN, bi bil ruski napad takoj ustavljen in avtoriteta DN bi se utrdila.«

vico prisostvovati tajnim sejam spodnje zbornice. Med njimi je bil tudi vojvoda Kentski v mornariški uniformi. Za tajno sejo so bili že prej izdani strogi ukrepi, da se v vsakem pogledu zagotovi popolna tajnost razprav. Izdan je bil tudi poseben kraljev ukaz, ki strogo prepoveduje vsako drugo poročilo o seji razen onega, ki bo izdano uradno. Predsedstvo zbornice je moralo tudi s svoje strani izdati vse potrebne ukrepe, da se onemogoči nepoklicani dostop na sejo. Poleg strogega nadzorstva v sejni dvorani je v poslanski parlament določena še posebna »nevtalna cona«, da nit parlamentarna straža ne more ničesar slišati, tudi če bi prišlo na tajni seji do hrupnejših razprav. Policijski organi, ki so določeni, da čuvajo »nevtalno cono«, so tako daleč oddaljeni od sejne dvorane, da ne morejo ničesar slišati. Za poslance, ki ne bi varovali tajnosti, so določene zelo stroge kazni. Pred sejo je policija še enkrat preiskala vse prostore, da ne bi kak nepoklicani prelušal razprav.

Tajna seja bo trajala, kakor računajo, do polnoči. V imenu delavske opozicije je govoril njen najmočnejši govornik Greenwood, v debato pa je posegel tudi major Attlee. Za liberalce govorijo Lloyd George, sir Archibald Sinclair, in Horabin. Po odgovorih resornih ministrov bo verjetno povzel besedo tudi ministrski predsednik Chamberlain.

Kakor naglašajo današnji londonski listi, se bodo poslanci na tajni seji seznanili z vsemi zadevami, ki so v zvezi s preskobo države za vojno. Razpravljalo se bo tudi o organizaciji vojne industrije, predvsem

pa organizaciji prehrane prebivalstva. Poslanci bodo imeli priloiko, da bodo lahko popolnoma svobodno izrazili svoje mnenje.

London, 13. dec. sj. Pred tajno sejo spodnje zbornice je imela sejo tudi gornja zbornica. Na tej seji je odgovoril zunanji minister lord Halifax na neko interpelacijo o predlogih za mirovno posredovanje. Lord Halifax je med drugim izjavil:

»Kraljevska vlada je bila vedno pripravljena pogajati se z Nemčijo. Bila je pripravljena na to pred vojno in nikdar ni s

Sovjetske čete skušajo Finsko prerezati na dvoje

S silno premočjo so navalile na srednji fronti in baje prodrle že daleč proti Botniškemu zalivu — Obupen odpor Fincev

Helsinki, 13. decembra. AA. (Reuter) Po najnovejših poročilih z bojišča se nahajajo sedaj motorizirani prednji oddelki rdeče vojske le še 60 milj (100 km) od obale Botniškega zaliva. Sovjetske čete so na tem delu bojišča prehodile približno polovico naložbe dela Finske. Čeprav merodajni krogi v Helsinkih te vesti še zanikajo in pravijo, da ni mogoče, da bi sovjetske motorizirane čete že tako globoko prodrle, pa vendar ne izključujejo možnosti, da se bo rdeči vojski prej ali slej posrečilo prodrati skozi te puste kraje.

Vsekakor ojačujejo Finci svojo protiofenzivo na tem ogroženem odseku bojišča. Čim priso posamezni oddelki na bojišče, stopijo takoj v borbo. Na tistih odsekih bojišča, kjer so se Finci umaknili, najdejo sovjetske čete malo opore, ker Finci na umiku uničujejo vse zgradbe. Tako se izve, da je rdeča vojska nameravala prenesti glavni štab na bojišče v vas Saljo. Toda ta vas predstavlja danes samo še kup ruševin. Dosedaj so imeli Finci mnogo uspeha v svoji taktiki oteževanja prometa, delno z uničevanjem cest in mostov, na odsekih kjer se umikajo ali pa so se že umaknili.

Ne vidi se še jasno, če bo skušala sovjetska vojska priti do morja na najbolj severnem delu ali na srednjem delu bojišča. Dejstvo je, da tudi sovjeti stalno ojačujejo čete. Zelo verjetno je, da bodo skušale rdeče čete združiti svoje sile od severnega do srednjega bojišča in da bo to poskušale z združenimi silami vdreti do morja pri Uleaborgu ob Botniškem zalivu.

V kratkem bodo Finci pripeljali na bojišča svoje elitne čete iz pokrajine Osterbotten. Čete iz te pokrajine veljajo kot najboljše strelci iz vse države. Izve se da, imajo sovjetske oblasti velike napore in težave z ogromnim številom internirancev in političnih preganjancev pri M'rmanskem. Znano je, da je sovjetska vlada dolga leta pošiljala v te kraje politično sumljive elemente. Sedaj pa je zaradi odhoda enega dela garnizije na bojišče med izgnanci padla avtoriteta rdečih oblasti in so začeli politični obsojenci in pregnanci dvigati glave. Baje je ponekod že prišlo do odkritih uporov izgnancev in obsojencev. Rdeče čete so morale pri tej priliki vzdržati težke borbe z uporniki.

Stockholm, 13. dec. s. (Reuter). Medtem ko se glase poročila z bojišč na Karelski zemeljski ožini in pri Pečengju za Fince ugodno, izgleda, da v osrednjem delu fronte v Karelski sovjetske čete naglo prodirajo. Tu so stopile v akcijo sovjetske motorizirane kolone, ki hočejo z naglimi pohodi dospeti do Botniškega zaliva in prerezati Finsko v dva dela.

Švedska poročila pravijo, da so sovjetske motorizirane kolone dospеле že v bližino mesta Rovaniemi, izhodišče železnice, ki vodi v mesto Tornio ob Botniškem zalivu. Pa zadnjih poročilih je v bližini Rovaniemija v teku velika bitka. To poročilo potrjujejo tudi italijanski poročevalci, med tem ko ga v Helsinkih označujejo kot malo verjetno, ker se Rovaniemi nahaja okrog 200 km od sovjetsko-finske meje.

V Helsinkih zanikajo

Helsinki, 13. dec. s. (Reuter.) V finskih uradnih krogih označujejo poročila, da bi bile sovjetske čete dospеле do mesta Rovaniemi, kot smešna. Nasprotno izjavljajo, da so finske čete tudi na centralnem bojišču izvedle uspešne protinapade ter celo zopet zavzele mesto Salja, ki so ga popreje sovjetske čete osvojile. Tudi na Karelski ožini so imele finske čete uspehe ter so zajele več sovjetskih tankov in strojnih pušk.

Pred novim letom?

Pariz, 13. dec. z. Po moskovskih vesteh so vojaški krogi rdeče armade dali Stalinu zagotovilo, da bo Finska osvojena na kasneje do konca tega meseca. Sele nato je Stalin pristal na njihovo zahtevo, da se pošljejo na Finsko nadaljnja ojačenja rdeče armade. Stalin pa je izrecno izjavil, da smatra maršala Vorošilova za osebno odgovornega za uspeh te akcije.

Stockholm, 13. dec. z. Prodiranje sovjetskih čet proti Kemarjärvi izliva vedno večjo zaskrbljenost, ker se sovjetske čete na ta način vedno bolj približujejo Botniškemu zalivu. Sovjetsko prodiranje gre v smeri na Tornio in vse kaže, da bo na tem odseku prišlo še ta teden do odločitve.

Veliki napori sovjetskih čet, ki so zbrane pri Pečengju, so ostali doslej brez uspe-

šemerki, kar je izjavila ali storila, zaprla vrata za pogajanja tudi odkar je vojna v teku. Če bi bili izpolnjeni bistveni pogoji za mir, bi bila vlada pripravljena sodelovati z Nemčijo za ureditev mednarodnega sodelovanja. Nobene želje nimamo, da uniči Nemčijo, ter ji odvzamemo njen upravičeni prostor v svetu. Zavedamo se težav, ki bodo nastale za sklenitev miru po dolgi in kruti vojni. Ne moremo pa tudi pristati na mir, čigar sklenitev bi bila napačno tolmačena. Popolnoma siguren sem, da hoče Hitler mir, toda pod svojimi lastnimi pogoji, nisem pa siguren, da hoče mir pod onimi pogoji, ki bi pomenili mir za Evropo. Če so bili pravi vzroki, radi katerih smo stopili v vojno, bi bilo nepravilno prenehati z vojno dokler ne dosežemo pravičnega miru. N česar ni v zadnjih tednih bolj vplivalo name, nego to, kar so izrazili skoro vsi tuji zastopniki, s katerimi sem imel priliko govoriti, kako zelo je nanje vplivala v Angliji enotnost in odločnost vsega angleškega naroda.«

Sovjetske čete skušajo Finsko prerezati na dvoje

S silno premočjo so navalile na srednji fronti in baje prodrle že daleč proti Botniškemu zalivu — Obupen odpor Fincev

ha, vendar pa se šibke finske čete tudi na tem odseku ne bodo mogle več dolgo upirati silni premoči. Danes so se začele polagoma in previdno umikati, pri čemer napadajo sovjetske čete z boka in jim povzročajo velike izgube.

Tudi na ostalih odsekih fronte pričakujejo sedaj skorajšnji pričetek glavne sovjetske ofenzive. Po vesteh iz Moskve hočejo sovjeti za vsako ceno končati vojno še pred novim letom.

Na sovjetski strani poldrugi milijon moč

Stockholm, 13. dec. j. (Havas). V tukajšnjih vojaških krogih vlada prepričanje, da bo zavzela sedanja sovjetska ofenziva proti Finski še znatno večji obseg kakor dozdaj. Po zanesljivih podatkih, ki jih Rusija zbira za ofenzivo poldrugi milijon vojakov. V tem številu pa niso vštete sovjetske letalske sile. Ruski pritisk je sedaj najbolj močan v smeri proti železnici, ki vodi na finski sever. Glede izgub ki sta jih doslej utrpela vojskujoča se tabo- ra, so si vsa poročila v švedskih listih edina, da so izgube na ruski strani znatno večje, kakor pa v finski vojski. Rusi imajo tudi zelo velike izgube v svojih motoriziranih oddelkih. Tako so na primer v 12 dneh po švedskih cenitvah izgubili 141 približno 140 tankov, ki gredo iz večine na račun finskega protitankovskega topništva. Baje pa mnogo ruskih tankov in oklopnih voz pride iz akcije tudi zaradi slabega materiala ter slabe konstrukcije.

Vojni svet v Kremlju

Moskva, 13. dec. o. Snovi je bil v Kremlju vojaški svet, na katerem je bilo sklenjeno, da se ima z vsemi silami in za vsako ceno čim prej zlomiti odpor Finske, da bi se čim prej končala pred nastopom prave zime, ker bi drugače nastala nevarnost, da bi se morale vojaške operacije prekiniti vsaj do pomladi. Ustavitev sovražnosti bi pomenila najhujši udarec za prestiž Sovjetske Rusije in bi mogla priti do nesposobnosti sovjetske vojske. Če bi se to zgodilo, bi sovjetska vojska ne predstavljala več strašila za sosedne države in za velesile ter bi morala tudi Nemčija povsem drugače gledati na vojaške sposobnosti svojega zaveznika. Zato se pričakuje v najkrajšem času sovjetska ofenziva v največjem obsegu.

Uspešen odpor na jugu

Helsinki, 13. dec. sj. (Havas). Posebni poročevalci agencije Havas, ki se nahajajo v Viborgu, javlja, da so sovjetske čete zadnjih pet dni zamban poskušale prodrati skozi finske obrambne postojanke na severu Karelske ožine ob reki Tajpale. Ker sovjetske čete doslej tu niso imele uspeha, je pričakovati, da bodo v tem odseku v kratkem izpremenile taktiko. V nekaterih sektorjih so se sovjetske čete umaknile za 4 do 5 km. O vzrokih za ta umik navajajo finski vojaški krogi več hipotet. Predvsem morda pričakujejo sovjeti novih ojačenj, preden začno z novimi napadi. Obstoji pa tudi možnost, da se pripravljajo nova ofenziva, usmerjena proti Perkkjärvi, z namenom, da prereže železniško progo Viborg-Leningrad. Končno obstoji tudi možnost, da gre pri umiku samo za pripravi manever za začetek velikega plinskega napada.

V predvčerajšnji noči se je sovjetskim četam posrečilo na dveh točkah prekorčiti reko Vuoksi in postaviti strojniško postojanko na drugi strani mostu. Včeraj pa se je Fincem posrečilo, da so eno teh postojank uničili, medtem ko se je morala druga v begu umakniti čez reko.

Sovjetski ujetniki

Helsinki, 13. dec. AA. (Havas). Od nedavno ujetih sovjetskih vojakov pri Ladoškem jezeru se izve, da spremljajo čete politični komisariji, ki držijo četam govore in jih navdušujejo za borbo. V teh krajih, kjer je prevoz zelo težek, je prekrba sovjetskih vojakov naravnost strah, tako da je po izjavi ujetnikov trikrat toliko zmrznjenih kakor ujetih in ranjenih. Med ujetniki je opaziti pripadna-

Nadaljevanje na 2. strani

ke raznih narodov od katerih so prišli nekateri iz zelo oddaljenih pokrajin. Večina njih je bila poklicana pod zastavo v začetku septembra. Kakor je znano so bile sibirski čete, ki se borijo na tem delu bojišča, pripeljane sem že mesca oktobra.

Železnica Leningrad—Murmansk pretrgana?

Stockholm, 13. dec. j. (Havas). Po poročilu z Helsinkov je finski letalstvo včeraj ponovno bombardiralo železniško progo Leningrad—Murmansk. Proga je bila na več mestih tako poškodovana, da je popolnoma neporabna na dolžini 17 km.

Angleška letala za Fince

London, 13. dec. o. (Reuter). V spodnji zbornici so z odobranjem sprejeli izjavo angleškega ministrstva za letalstvo, da bo angleška vlada dobavljala finski letala. Minister Wood je izjavil, da se ne strinja s poslancom Straussom, ki je dejal, da po njegovem mnenju ne bi bilo dobro, če bi se v sedanjem času pošiljali iz države tako potrebni proizvodi. Na njegovo vprašanje, ali obstoja nevarnost, da bi se mogla Anglija zaplesti v novo vojno, minister za letalstvo ni odgovoril.

Sovjetska podmornica napadla nemški parnik

Bern, 13. dec. j. (Havas.) Potrjuje se vest, da je bil v Botniškem zalivu torpediran nemški parnik »Bohemia«. Nemški

parnik je bil napaden od sovjetske podmornice, ki ga je očividno zamenjala z neko finsko ladjo. Podmornica je oddala proti nemškemu parniku 15 topovskih strel. Parnik »Bohemia« je hkrati tudi prva žrtev sovjetske blokade proti Finski.

Podpora ameriškega Rdečega križa

Washington, 13. dec. AA. Reuter: Roosevelt je izjavil o priliki včerajšnjega sestanka z novinarji, da je ameriški Rdeči križ porabil za Finsko že pol milijona dolarjev (25 milijonov din). Od te vsote je 250.000 dolarjev bilo poslanih neposredno Finski, večja vrsta pa je bila uporabljena za nabavo sanitetnega materiala, ki se bo poslal na Finsko.

Nov madžarski poslanik v Helsinkih

Budimpešta, 13. dec. AA. (Havas). Kraljevski namestnik je imenoval za novega madžarskega poslanika v Helsinkih barona Ludvika Villanyja, ravnatelja kulturnega oddelka zunanjega ministrstva.

Sovjetski poslanik iz Rima poklican v Moskvo

Rim, 13. dec. s. (Reuter) Sovjetski poslanik v Rimu, ki je šel pred 15 dnevi prispel v Rim in se ni predal svojih poverilnic, je zopet odpotoval v Moskvo. Domnevajo, da je bil poklican na poročanje o stališču italijanske vlade do sovjetske intervencije na Finskem.

Vlada „narodnega edinstva“ na švedskem

Razširjena vladna koalicija obsega vse stranke razen komunistov — Finski bo švedska nudila le „moralno“ pomoč — Sandler ni več zunanji minister

Stockholm, 13. dec. sj. Po dolgotrajnih pogajanjih je bil končno dosežen sporazum o prenosni švedske vlade. Pri pogajanjih so se pojavile velike težave deloma zaradi osebnih nasprotij, deloma pa zaradi različnega naziranja glede bodoče švedske politike napram Finski. Baš to je imelo za posledico, da ni prišlo, kakor se je splošno pričakovalo, do sestave vlade nacionalne koncentracije v kateri bi bile prav vse stranke, marveč je sestavljena zopet koalicijska vlada, a na tako razširjena osnovi, da je po svojem bistvu vendarle koncentracijska vlada.

Na čelu nove vlade je zopet socialni demokrat Per Albin Hansson, ki je že od leta 1932 dalje s kratkimi prekinitvami ministrski predsednik. Zunanje ministrstvo je prevzel Kristian Günther, poklicen diplomat. Dosedanji zunanji minister Sandler kljub vsemu prigovarjanju ni hotel ostati v vladi. Minister za narodno obrambo je ostal dosedanja minister Skoeld, (soc.) notranji minister je Moeller (konserv.), minister za poljedelstvo Bramstorp (kons.), minister za trgovino Damos (liberal.), minister za finance Wigfors (soc.), minister za narodno gospodarstvo Erickson (soc.), minister za pravosodje Westman (agr.), minister za promet Bage (liber.), prosvetni minister Andersen (soc.). Kot ministri brez portfelja sta v vladi Horwald (agr.) in Bergquist (liberal.). Na ta način se je dosedanja socialno demokratsko-agrarna koalicija razširila še na konzervativno in liberalno stranko. Nova vlada ima v parlamentu od skupnega števila 380 poslancev 369 glasov. V opoziciji je ostalo samo 8 komunistov, in 3 levičarsko-radikalni socialisti.

Nova vlada se je danes predstavila parlamentu. V svoji deklaraciji poudarja, da so mednarodni dogodki dovedli do prenosne vlade in razširjenja koalicije s sodelovanjem vseh važnejših strank. Nova vlada želi imeti značaj narodnega edinstva sprito življenjsko važnih nalog v notranji in zunanji politiki. Prizadevala si bo, da utrdi zaupanje in spoštovanje vsega naroda. Z vsemi silami bo skušala ohraniti neodvisnost in nevtralnost države ter bo sodelovala z drugimi nevtralnimi državami v svrhu varovanja skupnih interesov, zlasti pa za ohranitev in konsolidacijo sodelovanja nordijskih držav. Ob nadaljevanju dosedanje nevtralnosti politike bo vlada polagala posebno važnost na okrepitev narodne obrambe.

Glede bodoče politike napram Finski deklaracija vlade poudarja, da so švedska nudila finski vso možno moralno podporo, toda splošno je po izstopu Sandlerja iz vlade prepričanje, da švedska ne bo direktno intervenirala na korist Finske, marveč bo kar najbolj pospeševala prostovoljno pomožno akcijo. V javnosti nova vlada ni naletela na posebno ugoden sprejem. Švedski listi deloma zelo ostro kritizirajo njeno sestavo. List »Tidning« piše, da je način sestave nove vlade z ministrskimi predsednikom Hanssonom na čelu sicer pametna poteza, da pa sama sestava vlade jasno kaže, da so obstojala med njim in bivšim zunanji ministrom Sandlerjem nesoglasja glede švedske zunanje politike. List »Dagens Nyheter« piše, da je bila prejšnja vlada kritizirana baš zaradi tega, ker je preveč podpirala stališče Finske. Poudarja pa, da odhod Sandlerja ni v zvezi z napadi nemškega tiska.

Nemška bela knjiga

Dokumenti nemške vlade o krivdi za sedanjo vojno

Berlin, 13. dec. AA. (DNB) Zunanje ministrstvo nadaljuje zbiranje materiala o vzrokih sedanje vojne. V zvezi s tem je bila objavljena včeraj še druga Bela knjiga z dokumenti o zadnji fazi nemško-poljske krize. Knjiga vsebuje 492 dokumentov ter je razdeljena na štiri poglavja. Iz te najnovejše Bele knjige se jasno vidi tudi Nemčiji, da bi se nemško-poljski spor rešil na mirnem način. Iz dokumentov se zrcali tudi nepopravljivo zadržanje Poljske ter stalno hujšanje Anglije, ki je že prej delala proti Nemčiji s tem, da jo je skušala obkoliti. Prvo poglavje vsebuje blizu 200 dokumentov o nemškem delu za rešitev vprašanja Gdanska in poljskega koridorja na mirnem način. Drugo poglavje vsebuje Hitlerjeve govore ter poročila nemških veleposlanikov, posebno veleposlanika v Londonu. Iz teh poročil se vidi, kako je angleška vlada izvajala politiko obkoljevanja že takoj po monakovskem sporazumu. Tretje poglavje vsebuje dokumente, iz katerih se vidi potrjevanje Nemčije, ki je želela z vsemi svojimi sili ohraniti mir. Nemčiji je ponujala jamstvo za celotnost ozemlja teh sosedov ter se je nazadnje pogajala s Sovjetsko Rusijo. Četrto poglavje vsebuje dokumente, ki utrdjujejo, da je bila Poljska orodje vojne struje v Angliji. To trditve potrjuje poročila nemških veleposlanikov, posebno veleposlanika v Varšavi, iz katerih se vidi, da je bila poljska vlada pripravljena, da se bo spor z Nemčijo s pomočjo Anglije rešil v njeno korist. Nadalje vsebuje to poglavje korespondenco med nemškim zunanjim ministrstvom ter angleškim in francoskim veleposlanikom v Berlinu ter korespondenco med Chamberlainom in Hitlerjem, ki je bila delno že objavljena. To poglavje vsebuje tudi dokumente o razgovorih, ki jih je imel Hitler z angleškim veleposlanikom v Berlinu. Zadnji dokument te knjige je brzojavka nemškega zunanjega ministrstva, v kateri se ugotavlja, da nosi Anglija vso odgovornost za vojno.

Listi posebno naglašajo besede zunanjega ministra v Ribbentropa v uvodu Bele knjige, da je na osnovi avtentičnih uradnih dokumentov ponovno dokazano, da je edino Anglija izvajala vojno, ker je hotela uničiti Nemčijo. »Berliner Börsen Zeitung« pravi, da je angleška Modra knjiga zelo pomamljiva, dočim nemška Bela knjiga objavlja izčrpano vse dokumente, kako je nastala vojna. Slika, ki jo podaja ta knji-

ga s svojimi 492 dokumenti je popolna in brez praznin. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da bi se dalo na osnovi angleške Modre knjige sklepati, da so nastali vzroki vojne šele po dogodkih 1. 1939., medtem ko nemška Bela knjiga dokazuje, da je treba vzroke za sedanjo vojno iskati v politiki, ki jo je vodila Anglija že mnogo prej. »Völkischer Beobachter« piše: Iz dokumentov, objavljenih v nemški Beli knjigi se vidi, da se je Anglija takoj po podpisu monakovskega sporazuma začela hitreje oboroževati in da je načrtno pripravljala sedanjo vojno.

Poslanik Papen zopet v Turčiji

Carigrad, 13. dec. br. Nemški poslanik Papen, ki je pred dnevi odpotoval v Nemčijo, se je smel vrnil v Carigrad. Davi je odpotoval za Ankaru. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, se je vrnil iz Nemčije z novimi navodili za nadaljnja pogajanja o novi ureditvi trgovinskega in plačilnega prometa med Turčijo in Nemčijo.

Huda železniška nesreča v Nemčiji

Berlin, 13. dec. AA. (DNB). V okolici Haagen v zapadnem Pflazu sta trčila smotni dva potniška vlaka. Ubilih je bilo 17 oseb, 14 jih je bilo težje, 27 pa lažje ranjenih.

Preokret v preiskavi o zagrebškem umoru

Zagreb, 13. dec. o. Policija nadaljuje preiskavo zaradi umora Mihaela Laskovića, bivšega šefa Shellovega skladišča. Kakor znano je policija razpisala nagrado 100.000 din za izsleditev morilca. Prvotno so mislili, da so Laskovića ubili isti ljudje, ki so izvršili v zadnjih časih več umorov v Zagrebu iz političnih razlogov. V preiskavi pa so se pojavile nove okoliščine, na podlagi katerih sklepa policija, da je imel umor običajno kriminalno ozadje in da je bil izvršen najbrž iz osebnega maščevanja. Preiskava se nadaljuje v tem pravcu.

Zakaj angleška podmornica ni uničila „Bremena“

Ugibanja in debate v Londonu — Nemčija in Rusija si ne zaupata?

London, 13. dec. z. Angleška javnost z največjo pozornostjo zasleduje vesti o povratku nemškega veleparnika »Bremen« v nemške vode. Splošno vlada začudenje, da angleška podmornica, ki je nemški parnik skoraj na vsej poti zasledovala, parnika ni »stavila in da angleška mornarica ni niti poskušala, da bi parnik zaplenila. Z mero-dajnega mesta pa izjavljajo, da je imel poveljnik angleške podmornice posebne razloge za to, da nemške ladje ni torpediral. Na drugi strani pa je izzvalo v angleški javnosti veliko začudenje, da Nemci niso pustili svojega parnika v varni sovjetski luk, marveč so ga kljub vsem nevarnostim spustili domov. Iz tega sklepajo, da odnošaji med Berlinom in Moskvo vendarle niso tako zaupni, kakor se na zunaj kažejo, in da baš zaradi tega Nemčija ni hotela pustiti svoj največji parnik pod rusko kontrolo.

London, 13. dec. AA. (Reuter) Današnji »Times« posveča uvodnik razpravi o britanske poveljnike podmornice, ki bi lahko torpediral veliko nemško motorno ladjo »Bremen« vendar pa je to opustil zaradi tega, ker ni bil gotov, če se bo dalo rešiti vse osebe, ki so se nahajale na ladji. List poveljcu vedenje tega britanskega pomorskega častnika, ki je s svojim ravnanjem dokazal, v kolikšni meri se britanska mornarica strogo in vestno drži odredb mednarodnega prava. Pisec pravi, da drugi ne bi tako ravnali, temveč bi brezob-

zirno potopili ladjo ne glede na to, koliko ljudi bi utonilo. List pravi, da se ne bo čudil, če bodo z nasprotni strani ta korektni in človečanski postopek poveljnika britanske podmornice prikazovali kot dokaz britanske nemotnosti na morju. List pristavlja, da napake in grozote drugih ne bodo zapeljale Britanije, da bi posnemala slabe zgled. List pravi, da je Velika Britanija že večkrat dokazala, da zna tudi v nujni samoohranbi spoštovati meje človečnosti in mednarodnega prava in da ne vrača zmerom zob za zob. To pa ne pomeni, da bo Velika Britanija vselej in ob vsaki priliki brez ozira na okoliščine trpela grozote in protipravne postopke z nasprotni strani.

Kaj pravijo Nemci?

Berlin, 13. decembra. AA. (DNB) Tudi nocojšnje časopisje se bavi s srečno vrnitvijo prekoceanske ladje »Bremen« v Nemčijo. Listi zavračajo trditve Angležev, češ da angleška podmornica ni hotela potopiti »Bremena«. »Lokal Anzeiger« pri tej priliki piše, da Angleži skušajo neuspešno svoje podmornice opravičiti s človekoljubni razlogi. List poudarja, da so Angleži na vse načine poskušali, kako bi prišli do »Bremena«, da se pa jim to ni posrečilo. »Berliner Börsen Zeitung« piše podobno ter pravi, da so bili zamenj poskusi Velike Britanije, da bi svoj prestiž, ki je toliko omajnan, dobili nazaj s pripovedkami o nekih človekoljubnih razlogih.

Na zapadu živahneje

Vojna poročila javljajo okrepitev artilerijskega ognja in pomnožitev lokalnih spopadov

Pariz, 13. dec. s. (Reuter). Na zapadni fronti je bila med godom Warndt in Saaro opažena zelo povečana nemška patrolna aktivnost tekom zadnjih 24 ur. Nemci so podvzeli tri večje napade, ki so bili pripravljeni z artilerijskim ognjem. Dva napada so francoske predstraže odbile s svojih postojank po večurnem boju z ročnimi granatami. Pred tretjim napadom so se francoske čete taktično umaknile in so Nemci zasedli izpraznjene francoske postojanke. Pozneje pa so se morale nemške čete pod francoskim ognjem zopet z izgubami umakniti. — O povečani artilerijski aktivnosti z nemške strani poročajo tudi z drugih delov fronte.

Šef štaba angleškega letalstva, maršal sir Cyril Newall je dospel na inspekcijo angleškega letalstva na fronto.

Pariz, 13. dec. o. (United Press). Angleške čete, ki so zasedle osek zapadne fronte na področju Mozele, južno od Buschdorfa, so morale prestopiti zadnjih 24 ur hudo obstreljevanje nemškega topništva. Angležem se je posrečilo odbiti vse napade nemških patrol ter jim povzročiti hude izgube. O angleških izgubah ne poročajo nicesar in le poudarjajo, da je bilo nemško bombardiranje tega ozemlja zelo hudo.

Pariz, 13. dec. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 201. vojno poročilo: V centralnem delu fronte so bile na delu izvidniške čete.

Berlin, 13. dec. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

Na zapadu krajevno delovanje izvidniških čet in topništva. Na področju jugovzhodno Saarbrückena je nemška izvidniška četa, sestavljena iz enega častnika in 10 moč uspešno, napadla sovražno oporišče na francoskem ozemlju. Sovražnik je imel pet mrtvih. En častnik in 16 moč je bilo ujetih. Nemški izvidniška četa se je brez vsake izgube vrnila na svojo postojanko. V zvezi s povratkom parnika »Bremen« so angleška letala 12. decembra v večernih in nočnih urah priletela nad Nemški zaliv. Protiletalsko topništvo na severnih otokih in v vojnih ladjah jih je pričelo takoj obstreljevati. Nasprotnik je bil prisiljen, da se je povrnil, še preden je dosegel nemško obalo Severnega morja.

Berlin, 13. dec. AA. DNB: Na zapadnem bojišču se je danes v glavnem udeleževalo topništvo in je prišlo do nekaterih manjših prask vzhodno od Mozele. Na tem področju so bili odbiti sovražni napadi. Ob zgorjenem Renu je nemško topništvo začelo streljati na francoske postojanke. Tudi tu so nekateri francoski oddelki poskušali izvesti napade. Jugovzhodno od Saarbrückena je prišlo do hujših bojov med nemškimi in francoskimi četami.

Žrtve min

Stockholm, 13. dec. s. Reuter. Ob južni švedski obali je naletel danes na mino švedski parnik »Algo« (980 ton) in se potopil. Švedske vojske ladje so prišle na pomoč in rešile posadko.

London, 13. decembra. AA. Havas: Angleška tovarna ladja »Warwick Head« (480 ton) je zadela ob mino v bližini vzhodne obale angleških otokov. Eksplozija je ubila 6 moč posadke. Ostali člani posadke so bili prepeljani v bolnišnico.

London, 13. dec. s. (Reuter). V neko škotsko luko se je rešil v rešilnem čolnu član posadke nekega danskega parnika, ki je bil menda preteko soboto potopljen v Severnem morju. Rešenec je težko poškodovan in v takem stanju, da ga še ni bilo mogoče zaslišati. Vseled tega tudi še ni bilo mogoče ugotoviti niti imena potopljene ladje, niti okoliščin potopitve.

Angleški letalci nad Nemčijo

London, 13. dec. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo popoldne komunikate, ki pravi, da so angleška letala ponoči izvedla patrolne polete nad otoki Sylt, Borkum in Norderney. Naloga poletov je bila, da preprečijo udeleževanje nemških letal, ki poлагajo v Severnem morju mine ter imajo svoja izhodišča na feč otokih. Angleška letala so naletela na možno protiletalsko akcijo, so pa kljub temu uspešno izvršila svojo nalogo.

Angleško letalo žrtev

londonske obrambe

London, 13. dec. br. V bližini Southampton je včeraj popoldne neko angleško letalo zašlo med železne verige, s katerimi so pritrjeni baloni, ki služijo obrambi mesta pred letalskimi napadi. Letalo je strmoglavilo na tla. Vsi štiri letalci v njem so bili ubiti. Na ta način se je od pričetka vojne zgodila že druga letalska nesreča. Prva, ki se je pripetila pred nekaj tedni, je zahtevala dve človeški žrtvi.

Poveljnik angleškega letalstva v Franciji

Pariz, 13. dec. br. Vrhovni poveljnik angleškega letalstva sir Cyril Newall se je včeraj popoldne prispel v Francijo. General je sedaj na inspekcijskem potovanju in namerava pregledati vsa angleška letalska oporišča v Franciji in obiskati tudi angleško vojsko na prednjih postojankah Maginotove linije.

Sovjeti v besedah in dejanjih

Pariz, 13. dec. j. (Presse Informations). V svojem govoru, je finski delegat Holsti poudaril, da bo sovjetski napad izzval v širšem svetu veliko moralno reakcijo, ki bo tem globlja, ker bo vstala iz ljudske sode, kakor se je stvorila ne na podlagi kakšnih izumetničenih dejstev, ampak na podlagi načel, ki jih je sama sovjetska Unija svoj čas postavila. Holsti je v svojem govoru omenil nekaj datumov in nekaj besed, ki bi učinkovale kot bridka ironija, ako ne bi vladala v Ženevi tako duševna atmosfera.

Tako je na primer Holsti omenil, da je 21. septembra 1937 prav pred tem plenumom prvi sovjetski delegat Litvinov izjavil: »Napad ostane napad, pa naj se izvede pod tako ali drugačno formulo«. K temu je sovjetski delegat še pristavil, da vni v mednarodnem življenju načela, ki bi moglo napad opravičiti in ni moči najti dovolj grenkih sarkazmov napram tistim, ki bi hoteli s takim dejanjem iznova spraviti na površje barbarske srednjeveške teorije. Tisti, ki bi zakrivil tak napad, je takrat nadaljeval, sovjetski delegat, »ni-ma pravice govoriti v imenu moderne Evrope.«

Holsti je poudaril, da se prav teh metod Sovjetska unija danes sama poslužuje. Ona je bila prva, ki je kot vneto braniteljica visokega moralnega nivoja v mednarodnem življenju prišla z njim v popolno navzkrižje.

V svojem pismu z dne 7. decembra na generalno tajništvo Društva narodov se je finski delegat lahko skliceval na pogodbo o nenapadanju s Sovjetsko Rusijo in o mirnem reševanju sporov z njo. Pogodba je bila sklenjena 21. januarja 1932. Litvinov, takratni sovjetski zunanji minister, je o priliki zasedanja sveta Društva narodov v Londonu marca 1936 izjavil v imenu Sovjetske unije, da se ji zdi nemogoča borba za mir, ako se hkrati ne branijo tudi splošna mednarodna obveznosti, prav posebno se tiste med njimi, ki se tičejo omejitve oboroževanja ter nasilstev političnega in vojaškega značaja.

Kakor vidimo, — je nadaljeval Holsti — je Sovjetska unija ves čas svojega sodelovanja v Društvu narodov postavljala principe, ki se zdaj obračajo proti njej. In prav to, da se zdaj morajo države boriti proti Rusiji z načeli, ki jih je postavil sam Litvinov, postavlja Sovjetsko unijo pred vsem svetom na sramotni oder.

Katastrofa ruskega potniškega parnika

Tokio, 13. dec. s. (Reuter). Ob japonski obali se je iz neznanih vzrokov potopil neki 2300 tonski sovjetski potniški parnik. 83 oseb je pri nesreči utonilo, okrog 500 potnikov pogrešajo; dočim je neka japonska ladja rešila 390 potnikov. Domnevajo, da so ostali utonili.

Vremenska napoved

Zemunska: Ohladilo se bo in nekoliko razvedrilo, zlasti v severni polovici države. Košava v Podunavju, lahna burja v primorju.

Krstna slava kraljevskega doma

Beograd, 13. dec. a. O priliki krstine slave Nj. Vel. kralja in kr. doma sv. Andreja je bila dopoldne v dvorni kapeli na Dedinju služba božja, ki jo jebral patriarh z dvornimi svečniki. Službo božjo so se udeležili Nj. Vel. kralj, Nj. Vis. knez namestnik in kneginja Olga. Po službi božji je bilo rezanje slavskega kolača na dvoru in dvorskih svečnikov. Rezanju so prisostvovali Nj. Vel. kralj, Nj. Vis. knez namestnik, kneginja Olga in princesa Elizabeta, kr. namestnik dr. Radenko Stanković, predsednik, podpredsednik in vsi v Beogradu navzoči člani vlade, predsednik senata dr. Korošec, hrvaški ban dr. Sušić, dvorne dame ter člani civilnega in vojaškega doma Nj. Vel. kralja. Rezanje slavskega kolača so izvršili kralj, knez namestnik, patriarh Gavrillo in redov pešpolka kr. garde Bojković iz Goleša v okraju Kriva Palanka in banovini vardarski.

Poročila naše II. izdaje:

Finski protinapad

Stockholm, 13. dec. o. (United Press.) Kakor poročajo iz Helsinkov, se vrši koncentracija finskih čet za protiofenzivo, ki naj bi preprečila sovjetski načrt za prodor do Botniškega zaliva in razdelitev Finske na dva dela na mestu, kjer je najozja. V tem delu fronte izvajajo reča vojska najhujše napade in je po popoldanskih poročilih prišla že 90 milj pred važno luko Uleaborg ob Botniškem zalivu.

Nocoj so prispeli iz Helsinkov vesti, da so finske čete v srednji Finski prešle v protinapad. Iz Uleaborga so bili poslani na fronto močni oddelki finskih strelcev, ki veljajo za elito finske vojske, a so bili doslej v rezervi. Strelci so motorizirani in so nocoj severovzhodno Rovanienna prešli v napad, katerega potek pa še ni znan.

Sestanek Balkanske zveze v Ženevi

Ženeva, 13. dec. o. Danes so imeli zastopniki držav Balkanske zveze v Ženevi običajni sestanek in sicer v stanovanju turškega delegata pri Društvu narodov. Posvetovanja so se udeležili zastopniki Jugoslavije, Grčije, Rumunije in Turčije. Na njem so izmenjali naziranja o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu sedanjega zasedanja sveta in skupščine Društva narodov.

Demobilizacija na Bolgarskem

Bukarešta, 13. dec. p. V Bukarešti so sprejeli z velikim zadovoljstvom vest o demobilizaciji bolgarskih vojakov, ki so bili v poslednjih mesecih pozvani na orožje. Odpuščenih bo domov 50.000 rezervistov. Demobilizacija se smatra kot posledica povečane italijanskega zanimanja za Balkan in se spravlja tudi v zvezi z nedavnim razgovorom kralja Borisa z italijanskim poslanikom v Sofiji.

Nova taktika v borbi proti minam

London, 13. dec. s. (Reuter.) Poleti, ki so jih izvedla angleška letala v pretekli noči nad nemškimi otoki v bližini Helgolanda, pomenijo začetek nove metode v borbi proti polaganju min s strani Nemčije. Potem letal. Angleško letalsko ministrstvo namerava sedaj uvesti take »varnostne patrole« kot stalno institucijo. Že prvi poleti teh patrol so imeli popoln uspeh. Nemsko uradno poročilo, ki danes polet angleških letal priznava, pravi popolnoma netočno, da so angleška letala iskala nemški prekomornik »Bremen«.

Pomorska blokada

London, 13. dec. AA. (Reuter.) Poročilo ministrstva za gospodarsko vojno pravi med drugim, da so angleške pomorske sile le v tem tednu pregledale 121 ladij. Med pregledanimi ladjami je bilo 35 italijanskih, 26 norveških, 24 holandskih, 16 švedskih, 12 britanskih, 10 ameriških (USA), 9 danskih ter po 8 belgijskih, japonskih in grških. V treh primerih so angleške ladje zaplenile ves tovor pregledane ladje, dočim v 73 primerih ni bil zaplenjen niti en sam predmet ladijskih tovorov.

Ojačenje francoskih radijskih postaj

Pariz, 13. dec. j. (Havas). V finančni dobati parlamenta je min. predsednik Daladier podal izjavo o razširjenju francoske radijske službe. Dejal je, da so upravičeni očitki, da se francoska propaganda v sedanjem kritičnem času premalo čuje v inozemstvu. Vlada bo odobrila postopno ministrstvu dodatne kredite za ojačenje in izpopolnitev francoskih radijskih postaj.

Na Slovaškem

aretirani Madžari

Budimpešta, 13. dec. p. Vsi današnji madžarski listi objavljajo z velikim nezadovoljstvom poročila o novih aretacijah Madžarov na Slovaškem. Tako so bili aretirani baron Norbert Barata in mnogi drugi ugledni Madžari, ki so igrali vodilno vlogo v političnem življenju Madžarov na Slovaškem. Aretiran je bil tudi Gustav Laslovič, slovaški madžarofil, ker je podpiral pri begu preko meje na Madžarsko vojne obveznike madžarske narodnosti, ki niso hoteli vstopiti v slovaško vojsko o priliki septembrske mobilizacije.

Obsodbe zaradi deviznih prestopkov v Italiji

Rim, 13. dec. br. Posebno sodišče za zaščito države je 1. decembra, kakor pravi davi objavljeni komunikate, razpravljalo o dveh primerih hude prekršitve zakona o devizah in valutah. V prvem primeru je bil obtožen Amerigo Fasola iz Coma, ki je iztihnopol 436.000 lir v Švicco. Obsojen je bil na 6 let zaporu in 10.000 lir denarne kazni. V drugem primeru sta bila Eduard Arcari in Sebastijan Di Stefano obtožena, da sta pod roko in po visoki ceni v Italiji prodala 753 angleških funtov. Obsojena sta bila, prvi na 2 dve leti zaporu in 2000 lir, drugi pa 1 leto zaporu in 1000 lir denarne kazni.

Zgorela je stara kulisarna Narodnega gledališča

Ljubljana, 13. decembra. Nocoj malo po 20. je nenadoma izbruhnil požar v stari slikarni Narodnega gledališča, ki je bila zadnjih 20 let nameščena v baraki na vogalu Bleiweisove ceste in Knafljeve ulice.

Slučaj je nanesel, da je malo pred izbruhom požara prišel mimo neki urednik našega lista, ki je začutil sumljivo praske tanje in slikarni, obenem pa je opazil, da su okna poslopja čez mero razsvetljena. Takoj je z najbližjega telefona odvedel mestne gasilce, ki so kmalu za tem prihiteli na kraj požara z vso svojo opremo. V slikarni je bil nagraden sam izredno gorljiv material, les za kulise in pa doberšer delez kulis, namenjenih za premiero opere »Nižave«, ki bi naj bila v petek v režiji mladega režiserja Freilha. Slikarna je gorela kakor plamenica. Gasilci so se vrgli proti ognju, a njihovo prizadevanje je ostalo zaman. — Zalego je samo toliko, da ogenj ni preskočil na hiše v sosesčini. V stari slikarni je razen materiala za nove inscenacije in pa kulise za uprizoritve »Nižave« zgorela tudi precejšnja količina kulisnega gradiva, ki ga uprava Narodnega gledališča še ni utegnila prepeljati v novo slikarno nasproti banske palače.

Okrog požarišča se je zbrala takoj velika množica občinstva. Policija je, razume se, takoj zaprla križišče Bleiweisove ceste in Knafljeve ulice, kjer so mestni gasilci postavili svoje bregline in razpeljali cevi. Sred. največje razburjenje je po Bleiweisovi cesti privozil mlad mož na ženskem kolesu, in ko je zaradi cevi položene čez cesto, prekinil vožnjo in malo odskočil, je množica v špalirju zagnala vik in krik: Primite kolesarskega tatu! Policija je v resnici takoj šla v pogon za sumljivim biciklistom in ga v kratkem času zajela. Ko so ga gnali proti stražnici na policijski upravi, so si nekateri izmed občinstva izmislili celo, da so prijeli samega požigalca. Čez malo časa pa se je izkazalo, da so zadržali samo sina nekega znanega bivšega tovarnarja v Ljubljani, ki je imel smolo, da se je vozil s kolesom svoje žene.

Na kraj požara so odšli prostovoljni in poklicni gasilci z vsem razpoložljivim moštvom. Po dveh urah so imeli še zmerom polne roke dela. Posebej je treba pohvaliti prostovoljne gasilce ljubljanske čete ki so bili pod vodstvom poveljnika Pristovška in predsednika Poldeita Zupančiča prvi na mestu in so takoj stopili v akcijo.

Na prvem bolgarskem večeru, ki bo v soboto v dvorani Trgovskega doma, bo poleg nekaterih slovenskih umetnikov in bolgarskih visokodolcev, ki študirajo na ljubljanski univerzi, nastopila tudi znamenita pevka Stamatka Kaludova z sofijskega radija z venčkom bolgarskih narodnih pesni. Prireditev je zlasti v današnjih časih, ko nujnost zgodovinskega razvoja ustvarja nove oblike slovenske skupnosti, vredna pozornosti.

Iz Maribora

a— Priznanje in odlikovanje. Na slavnostni seji RK je predsednik sreskega odbora RK g. dr. Ivan Jančič s toplim nagovorom izročil srebrni kolajni RK upravitelju OUZD g. Stenovcu in šef zdravniku reševalne postaje g. dr. Bedjaniču.

a— Več transportov sezonskih delavcev in delav je šlo v noči na sredo preko Maribora, po večini v Prekmurje. S prvim transportom je prišlo 650 delavcev, z drugim 800, s tretjim pa 600.

a— OPT v Mariboru V Mariboru zapošleni praktični tehniki so na sestanku, ki

sta ga sklicala gg. Pinterič in Šimenc, sklenili, da se organizirajo v svoji organizaciji praktičnih tehnikov (OPT) in sicer v okviru matičnega združenja v Ljubljani, ki je vključeno v organizaciji nacionalnih zasebnih nameščencev. V Zvezi društev privatnih nameščencev.

a— Nova cesta Sv. Peter—Duplek. Za pomlad je napovedana gradnja nove ceste, ki bo vezala Sv. Peter z Duplekom. Pripravljalna dela so že v teku.

a— Letošnja zlatna nedelja bo v nedeljo 17. t. m. in bodo tudi v Mariboru trgovine ves dan odprte.

Gospodarstvo

Likvidacija veleposestev kneza Turn in Taksis

Država bo knezu plačala odškodnino 35 milijonov din in še odškodnino po zakonu o likvidaciji agrarne reforme

Ministrski svet je na osnovi § 113 finančnega zakona in na predlog kmetijskega in finančnega ministra predpisal uredbu z zakonsko močjo o likvidaciji spora med knezom Albertom Marijo Lamoralom od Turna in Taksisa in našo državo pred jugoslovensko-nemškimi mešanimi razsodiščem. S to uredbo so odobrava sporazum, ki je bil sklenjen 11. oktobra t. l. med našo državo in knezom Albertom Marijo Lamoralom od Turna in Taksisa. Sporazum vsebuje v glavnem naslednje določbe.

Zaradi agrarne reforme pridrži država od gozdnega posestva kneza v srezih Delnice in Sušak skupaj 13.474 hektarjev po posebnem popisu parcel, in sicer po stanju ob izročitvi. Država pridrži zaradi agrarne reforme tudi gozdna zemljišča, ki so bila razlašena z odločbo kmetijskega ministra od 11. aprila 1935, ki je bila spreminjena in izpopolnjena z odločbo banske oblasti banovine Hrvaške od 17. septembra t. l. in sicer na veleposestvu Zelin-Ciče v sisaškem srezu ter na veleposestvu Ozalj-Orlovac v Karlovačkem srezu.

Država bo plačala knezu pavšalno odškodnino v višini 35 milijonov din; od te vsote bo plačala država 10 milijonov din takoj po uzakonjenju sporazuma, ostalih 25 milijonov din pa v obliki državnih bonov z obrestno mero 4% v 16 enakih polletnih anuitetah. Poleg tega določa sporazum, da se glede njegovih kmetijskih posestev v celoti izvrši zakon o likvidaciji agrarne reforme in se za zemljišča knezu izplača odškodnina, predvidena z zakonom o likvidaciji agrarne reforme. Z izplačilom vsote 35 milijonov din in odškodnine po zakonu o likvidaciji agrarne reforme je vprašanje kneževih terjatev nasproti državi v celoti rešeno in knezu ne pripada nobena druga posebna odškodnina. Ostanek posestev, ki ne pride pod

agrarno reformo se vrne knezu v last in svobodno razpolaganje takoj po uzakonjenju tega sporazuma. Pogodbeni stranki smatrate, da je s tem sporazumom likvidirana izvedba agrarne reforme na veleposestvih kneza.

Knez odstopa državi tudi vse svoje ribarske pravice na posestvu v srezih Delnice in Sušak, ki je po tem sporazumu pridržano v svrhu agrarne reforme. Po izročitvi pripada knezu pravica lova na posestvu, ki mu končno ostane v srezih Delnice in Sušak v smislu zakona o lovu.

Z izplačilom navedene odškodnine 35 milijonov din in odškodnine po zakonu o likvidaciji agrarne reforme so likvidirane vse kneževе terjatve nasproti državi v zvezi z njegovim zemljiškim posestvom v Jugoslaviji, bodisi na podlagi mirovne pogodbe ali na osnovi izvajanja agrarne reforme in sekvestracije.

Sporazum nadalje imenoma naveda 19 nameščencev kneževе šumske uprave, ki jih knez prevzame v svojo službo. Nadalje naveda tudi zgradbe na veleposestvu v srezu Delnice—Sušak, ki pripadejo državi. Knezu ostanejo patronati, ki so zvezani s posestvi Zelin-Ciče in Ozalj. Država pa prevzame v imenu agrarnih interesov patronate Grobnik Delnice, Brod na Kupi in Brod Moravica.

Knez se odreče v korist časne državne uprave razlaščenih državnih gozdov vseh anuitet z obrestmi, ki jih je vplačala v njegovo korist časna državna uprava razlaščenih gozdov pri sreznem sodišču v Delnicah na račun dospelne zakonske odškodnine za razlaščenje nepremičnine. Ta znesek (4,7 milijona din) se izplača glavni državi blaginji. S tem sporazumom se spreminja sporazum, ki je bil sklenjen 29. aprila t. l.

Še par besed o bencinu

Prejelo smo: Z naredbom o omejitvi motornega prometa in o štednji s tekočimi gorivi je ponovno podan dokaz o zapostavljanju naše motorizacije, ki je doslej ni moglo docela zatreči še tako zgrešeno obravnavanje od strani oblasti, državnih, banovinskih in slovenskih za zlasti še mestnih ni moglo povsem zatreči. Zato je verjetno, da bo sedanja naredba vedno opravilo svoje uničujoče delo?

Svoječasno je vlada dr. Stojadinovića objavljala velike ugodnosti in pogledi oskrbe naše države s tekočimi gorivi. Zatrjevali so, da bodo in Rumuniji kar preko ali celo pod Donavo napeljali cevi, po katerih bosta tekla nafta in bencin. Mi pa smo bili skeptični, ker smo tako obljube že večkrat brali in slišali. In čas nam je dal prav. Danes ni niti cevi, niti bencina.

Najnovejša naredba se odlikuje po tem, da prepoveduje sobotni in nedeljski promet ne nudi pa ničesar. Tudi o kartah za pravilno razdeljevanje bencina ne pove ničesar. Res so bili izdani neki formulirji, ki jih morajo vsi avtomobilisti in motokiklisti izpolniti do 14. t. m. Toda teh formulirjev je prišlo premalo v našo banovino. Najbrže bodo napravili še eno naklado.

Če si natančno ogledamo te formulirje, moramo z žalostjo ugotoviti, da pri njihovi sestavi, kakor tudi pri sestavi te naredbe, niso sodelovali strokovnjaki. V tem prijavnem formulirju, ki ima kaj čuden format, se dvakrat ponavljajo vprašanja, koliko cilindrov ima vozilo in pa nikjer vprašanja, ki naj bi obravnavalo željo lastnika prizadetega motornega vozila, koliko litrov goriva bi on potreboval za svojo potrebo ali pa koliko ga sedaj mesečno potrebuje za s koliko litri bi lahko svoj obrat zasilno vzdrževal. Slično, a nepopolno vprašanje je na prvi strani

gleda avtobusov, kamionov in plovnih objektov. Zato pa ima predmetni formulir vprašanje, ali ima prizadeto vozilo električno ali karbidsko razsvetljavo. Če pri vsem tem pomislimo, da mora v naši državi vsak lastnik za svoje motorno vozilo vsako leto v mesecu januarju izpolniti dve veliki polji, nabiti z različni vprašanji o svojem vozilu, bi se lahko to vpraševalno delo združilo. S tem bi bili mnogi stroški prihranjeni. Dovoljemo si priponiti, da tako nesmoteno delo z nestrokovnjaki vprašanji in v interesu povečanja ugleda prizadetih oblastev. Pri vsem tem pa so popolnoma pozabili vprašati našo trgovino industrijo in obrt ki troši bencin in nafto za druge namene. S čim naj na primer tiskarne v bodoče čistijo stavek in stroje.

Tudi moramo izraziti precejšnje pomanjke glede takozvanega »luksuznega« prometa. Oglejmo si datjave na motorno vozilo v Ljubljani. Kaj vse mora plačati ljubljane, če spada med »srečne« lastnike avtomobila? Pri vozilu, ki tehta 1251 kg znaša mestna davščina 1.300 din, prispevek za prekomerno obrabo cest 200 din, prispevek za cestni fond 200 din, banovinska trošarina na pnevmatiko 650 din, tako za vsakoletno prijavo 100 din, taksa za pregled in knjižico 154 din, tablice 20 din, overovljenje šoferske legimitacije 130 din formulir za prijavo 5 din, torej skupaj 2.759 din. Če pa je kupil novo vozilo plača še enkratno mestno uvoznico v višini 1 din za vsak kg teže: pri starem vozilu pa 0,50 din za vsak kg. Istočasno pa plača naš kolega Beograđanin za svoje enako vozilo skupaj le 1.204 din.

Toda pri vsem tem pa naš avtomobilist še ni prevozil niti kilometra poti, kajti za vsak kilometer poti je potreben bencin,

katerega osnovna cena franco naša meja je okrog enega dinarja za liter, danes pa ga kupujemo (seveda če ga dobimo) v Ljubljani po 6,20 din. To pomeni, da bi morala biti naša javna uprava hvala našemu državljanu, ki si nabavi vozilo ter se ž njim za »luksuz« vozil po naših cestah, kajti boljše podpornega člana našega fiskusa si ne more želeli. V zahvalo pa mu država prepove uporabo svojega avtomobila v neletju, misleč da je njegov nedeljski izlet »luksuz«. Če bi imeli pri nas dobro statistiko, bi se lahko prepričali, da v Sloveniji nedeljski promet žal še vedno ne igra velike vloge, čeprav bi to bilo potrebno v interesu najvažnejše naše obrti tujskega prometa. Stvarno »luksuzna« vozila so v naši državi le ona, ki ne plačajo davka in dobijo bencin na breme javnih proračunov.

Izgovor, da je sedaj vojno stanje, drži le deloma, ter je v precejšnji meri demagoški, kajti država, ki ima bori 20.000 avtomobilov ne more imeti istih vzrokov za omejitve svojega motornega prometa kakor jih imajo države, katerih vojni park gre v milijone.

Tudi nabava deviz pri naši razmeroma majhni porabi ne more igrati tako velike vloge. Naša banovina potrebuje za svoje nekoliko skrtene današnje potrebe dnevno kakih deset ton bencina, to je en vagon. Dvomimo, da igra pri dodeljevanju deviz tako veliko vlogo dobava tega vagona bencina, za katerega grede devize le v osnovni ceni nekaj nad en dinar pri litru v inozemstvu medtem prinaša potrošnja tega bencina opisane velike koristi državi in samoupravam. Bojimo se da so vzroki drugod. Glede na navedena dejstva bi bilo želeli, da poklicane oblasti in organizacije v interesu naše bodočnosti ukrepane vse, da se ta uredba spremeni, saj vzbuja povsod le negotovost. Naj se pozovejo strokovnjaki, naj se upoštevajo najnovejša izkušnja drugih držav, ki so v prvih septembrskih dneh svoje nerove izdale take in slične, toda še vedno boljše odredbe, a so jih sedaj že močno omilile. Osnovna zahteva našega borgega motornega prometa pa je, da morajo biti odredbe take, da ne bo niti eno vozilo prisiljeno popolnoma mirovati, ker je to lahko usodno za narodno obrambo. Država, ki ima tako malo motornih vozil kakor naša, a tako slabo železniško službo, ne sme pogrešati v kritičnem trenutku niti enega svojega vozila, ker se moramo zavedati tudi tega, da imajo naši veliki sosedje samo v stalni vojaški službi najmanj desetkrat več avtomobilov, kakor vsa naša država.

Za tako delo pa je treba dalekovidnost in organizacijo. Če je nabava bencina tako težka, zakaj ni bilo ničesar storjeno v pogledu preureditve našega voznega parka na domača goriva, zakaj se ni organizirala ta preureditev. Če k temu pristopimo danes, bodo potrebna leta da se ustvari praktično potrebne količine domačih goriv. Znano je, da iz centralnega odbora za domača goriva v Beogradu ni nikake inicijative. Zakaj? Boris A. Kristan:

Pred novimi omejitvami glede prometa z motornimi vozili: Po informacijah iz Beograda je v trgovinskem ministristvu pripravljena nova uredba o omejitvi prometa z motornimi vozili. Poleg dosedanjih prepovedi prometa od sobote ob 14. do ponedeljka ob 8. predvideva nova naredba prepoved prometa z motornimi vozili od 20. ure do 6. ure zjutraj. Nadalje vsebuje načrt uredbe prepoved prometa z luksuznimi avtomobili na relacijah, kjer obstaja železniška, paroplovna ali avtobusna zveza, in se ta prepoved nanaša tudi na taksije. Končno predvideva načrt nove naredbe poostrejitve režima, ki se nanaša na promet z ostalimi motornimi vozili.

Pred likvidacijo vojne škode na Goriškem, v Istri, Dalmaciji in na Koroškem

Maribor, 13. decembra

Vojnim oškodovancem ki so na nekdanji soški fronti in v teku bojev na Koroškem izgubili svojo imovino in kot jugoslovanski državljani doslej niso prejeli nobene odškodnine, sporočajo zastopnik: vojnih oškodovancev, da se tudi ta njihova zadeva bliža rešitvi. Zaradi prizadevanja obeh odborov vojnih oškodovancev in naklonjenosti odločujočih faktorjev je že pred letom dni prešla kr banka uprava v Ljubljani seznane prijav o škodah v svrhu ugotovitve višine in upravičenosti. V ministristvu socialne politike se pripravljajo načrt uredbe, ki določa vse formalnosti glede ustanovitve sodišča za ocenitev vojne škode ter postopek tega sodišča in način likvidacije izplačila. Ta načrt bo te dni končno redigiran in predložen ministrskemu svetu v zakonitev.

Minister za socialno politiko dr. Budisavljević je zagotovil vso pomoč za končno rešitev tega vprašanja. Tudi predsednik in podpredsednik vlade ter finančni in pravosodni minister so pokazali naklonjenost in razumevanje za to vprašanje. V ministristvu za socialno politiko pripravljajo od leta 1921 naprej vse potrebno za njegovo rešitev. Od tedaj je sprejeman in urejeval prijave in pomagal z nasvetom in dejansko pomočjo dr. Mario Krmpotić, ki tudi danes podpira stremljenje vojnih oškodovancev da pridejo do tega, kar jim gre.

Danes, ko se bliža svojji rešitvi vprašanje, ki je skozi 20 let povzročilo toliko muke in skrbi prizadetim oškodovancem, da so skozi 20 let so slovenski in hrvaški vojni oškodovanci prepričani, da bo pripravljani zakon tudi v kratkem sprejet, in sicer v taki obliki, da bodo mogli vsi ki so zaradi vojnih dogodkov utrpeli škodo, to škodo še prijaviati, ako so to zamudili, in da bodo prejeli čimprej odškodnino, kakor je to minister dr. Budisavljević zastopnik vojnih oškodovancev še pred par dnevi zagotovil. Dr. F. S.

Ustanovitev carinarnice v Celju

Finančni minister dr. Sutej je podpisal odlok, s katerim se ustanavlja v Celju carinarnica I. reda s področjem glavne carinarnice, in ima za carinjenje blaga, uvoznega iz inozemstva in za vse ono blago, ki v prometnem pogledu gravitira na proge, ki vodijo v Celje. Carinarnica bo pričela posloovati 1. januarja 1940. — Ze v nedeljski številki smo napovedovali zopetno ustanovitev te carinarnice, ki je bila ustanovljena leta 1922, leta 1927 pa jo so zopet ukinili. Za vzpostavitev carinarnice v Celju sta se zlasti prizadevala mestno in sresko združenje trgovcev v Celju. Te dni je bil dosežen popoln uspeh. Carinarnico

bodo namestili najbrž v Gaberju. Pripraven bi bil tudi Majdičev mlín na Sp. Hudinji. Do 1. 1927. je bila carinarnica nameščena v poslopju Javnega skladišča na Masarykovem nabrežju. To poslopje so zgradili nekateri celjski gospodarstveniki in bi bilo prešlo po 15 letih v last države, če bi bila carinarnica dalje poslovala. Z ukinjenjem carinarnice pa je pogodba izgubila veljavo. Carinarnica v Celju bo za gospodarstvo Celja in širokega celjskega okoliša velikega pomena, ker bo s carinjenjem blaga v Celju odpadlo mnogo dosedanjih zamud in stroškov.

Povišanje cen špirtu

Zaradi naraslih stroškov proizvodnje špirta je finančni minister odločil, da se od 12. decembra 1939 pa do nadaljnjega določijo uradne prodajne cene špirta takole (vse franko postaja kupca brez skupnega davka na poslovni promet):

1. špirt za uživanje za eno hektolitrsko stopnjo 12,80 din; 2. gorilni špirt, 90%, za 1 hektolitrsko stopnjo 9,75 din; 3. gorilni špirt, 96%, za 1 hl stopnjo 11 din; 4. špirt za proizvodnjo, za 1 hl stopnjo 9 din; 5. rafinirani špirt za proizvodnjo octa, za 1 hl stopnjo 9,50 din; 6. surovi špirt za industrijske namene, za 1 hl stopnjo 10 din; 7. rafinirani špirt za industrijske namene, za 1 hl stopnjo 11 din; 8. špirt za ojačanje vina za izvoz, za 1 hl stopnjo 7,50 din; 9. špirt za proizvodnjo predmetov za izvoz, za 1 hl stopnjo 6,50.

Uradne cene za ostale vrste špirta ostanejo še naprej v veljavi, kakor so bile določene z odlokom od 4. maja 1936. in 6. oktobra 1939. Cena dehidriranemu špirtu za mešanje z bencinom (mešanice bencina z alkoholom) ni povišana.

Gospodarske vesti

— Mednarodni kabel Maribor—Zagreb—Beograd je zopet na dnevnem redu. Že od leta 1936. se rešuje vprašanje nakupa in polaganja mednarodnega telefonskega kabla od nemške meje preko Maribora, Zagreba do Beograda. To vprašanje še do danes ni rešeno. Razpisani sta bili sicer dve licitaciji, ki pa nista bili odobreni, predvsem v zvezi s kombinacijo, da bi se v naši državi zgradila tvornica za kable. Ta načrt pa se je izkazal kot neizvedljiv. Sedaj poročajo iz Beograda, da je vprašanje znova prišlo na dnevni red in da bo končno vendar rešeno. Potrebne kable naj bi izdelale nemške tvornice iz našega svitca in bakra. Te tvornice bi dobavile tudi ostale tehnične naprave. V Nemčiji se je že mudila naša strokovna komisija zaradi pogajanj s tamšnjimi tvornicami. Delegacija se je te dni vrnila v Beograd in bo v prihodnjih dneh predložila svoje poročilo.

— Uvedba banovinske trošarine na steklo. V »Službenih novinah« od 12. decembra je objavljena uredba o spremembah in dopolnitvah čl. 2 uredbe o banovinskih trošarinah. Postavki, ki se nanaša na sodo, se doda naslednja določba: Amonijakova soda, ki se uporablja pri proizvodnji stekla, je oproščena skupne banovinske trošarine. V zvezi z ukinjenjem trošarine na amonijakovo sodo pa se uvede nova banovinska trošarina na steklo, ki znaša za kilogram luksuznega stekla 0,30, za kilogram finega stekla 0,20 in za kg običajnega stekla 0,10 din. Ta trošarina se ne plača na stekleno, emajlno in glazurno maso, našibke, cevi, odpadke in stekleno peno. Finančni minister bo še odredil, katere vrste stekla je smatrati kot luksuzno in katero steklo in katero steklo je smatrati kot običajno steklo.

— Načrt za davčno oprostitev kmetovalcev, ki imajo do 1000 din katastrskega čiste donosa iz Beograda poročajo, da se v zvezi z davčno reformo pripravljajo tudi uredba, po kateri bodo popolnoma oproščeni davka majhni kmetovalci, ki imajo do 1000 din čistega katastrskega donosa.

Borze

13. decembra

Na jugoslovanski borzi notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14,20 — 14,40. Grški boni so se trgovali v Zagrebu po 36,50 in v Beogradu po 36,55. Na svobodnem deviznem trgu se tečaj ravnajo nadalje po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektinem tržišču je vojna škoda pri slabi tendenci notirala 412 — 420 (v Beogradu je bil promet po 411 — 412). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize

Ljubljana. Oficijelni tečaj: London 173,40 — 176,60, Pariz 97,95 — 100,25, New York 4425 — 4485, Curth 995 — 1005, Amsterdam 2348 25 2386 25 Bruselj 727 — 739. Tečaj na svobodnem trgu: London 214,20 — 217,40, Pariz 121,05 — 123,35, New York 5480 — 5520, Curth 1218,18 — 1238,18, Amsterdam 2900,24 — 2938,24, Bruselj 897,92 — 909,92.

Curth. Beograd 10, Pariz 9,91, London 17,50, New York 446, Bruselj 73,30, Milan 22,50, Amsterdam 236,7250, Berlin 178,62, Stockholm 106,20, Oslo 101,3250.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 412 — 420, 4% agrarne 52 bl., 4% severne agrarne 52 bl., 6% beguške 76 bl., 6% dalm. agrarne 66,50 bl., 6% šumske 67 bl., 7% invest. 98 bl., 7% stabiliz. 94 bl., 7% Blar 88 bl., 8% Blar 93 — 94; delnice: Narodna banka 7300 den., PAB 196 bl., Trboveljska 240 — 245, Gutman 55 bl., Sečerača Osijek 110 den.

Beograd. Vojna škoda 413 — 413,50 (411 — 412), 6% beguške 74,50 — 75,75, 6% dalm. agrarne 66 — 66,75 (66), 6% šumske 64,50 — 66, 7% invest. 96 den (96), 7% Blar 85,25 — 86 (85 — 86,25), 8% Blar 92,50 — 93, Narodna banka 7350 den., PAB 192 den.

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago, 13. dec. Začetni tečaj: pšenica: Za maj 96,375, za julij 94; koruza: za dec. 54, za maj 55,50. + Novosadska blagovna borza (13. t. m.). Tendenzna stalna. Pšenica: baška okol Novi Sad 184 — 186; gor. b. 183 — 190; srem. 185 — 187; glavinska 186 — 188; ladja Tisa 180 — 192; fr. baška 142 — 144. Oves: baški, sremaki in slavonski 148 — 150. Ječmen: baški in sremaki 64,65 kg 162,50 — 165. Koruza: baška 134 — 135; banatska 131 — 132; nova par. Indija 107 — 109. Moka: baška in banatska »0« in »0gg« 280 — 290; »2« 260 — 270; »3« 240 — 250; »6« 230 — 240; »7« 190 — 200; »8« 125 — 135. Fižol: baški sremaki beli brez vreč 380 — 385, Oštrbi: baški in sremaki 117,50 — 120.

Strašna smrt na železniškem mostu

Celje, 13. decembra

Danes ob 11.15 je šel 72-letni Miha Zavšek, tesar od Sv. Kristofa pri Laškem, čez železniški most v Tremerju pri Celju. Nekaj metrov za njim je šla njegova žena. Ko je prišel Zavšek že sredi mostu, je privozil nasproti tovorni vlak iz Zidanega mosta. Zavšek se je izognil vaku na drugi tir, po katerem pa je v istem trenutku privozil tovorni vlak iz Celja. Lokomotiva je podrla starca na tla, mu odrezala obe nogi in mu dvakrat prekrlala lobanjo. Zavšek je na mestu izdihnil. Žena se je pravčasno izognila vaku in je bila priča strašne smrti svojega moža. Truplo pokojnega Zavška so prepeljali v mrtvašnico v Laškem.

Iz Ptuja

— Zvočni kino predvaja danes ob 20. film »Krik 1938«. Kot dodatek kulturni film. Sledi prekrasen vefilim, ki odkriva skrivnosti človeške duše z naslovom »Grehe«.

— Trgovske vesti. Uradni dan Zbornice za TOI bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dolnjo Lendavo v četrtek 21. t. m. v Narodnem domu. V nedeljo bodo trgovine ves dan odprte.

Iz Kranja

— Koncert vojaške godbe. Jutri, v petek ob 20. priredi godba I. planjskega pešpolka v Narodnem domu sknfonski koncert slovenske glazbe. Na sporedu so: Jenko, Osterc, Škerjanc, Bernard, Lhotka, Bičič, Šebek, Smetana in Čajkovski. Dirigira Lojze Smrekar. Opozorjamo javnost na ta pomembni glasbeni dogodek. Tiskani spored z žigom godbe velja za vstopnico. — Sokolsko predavanje o tisku bo 21. t. m.

Naše gledališče

D R A M A

Četrtek, 14. številka 72. Izven. Ljudska predstava. Globoko znizane cene od 16 din navzdol.

Petek, 15. ob 15.: Striček Vanja. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 16.: Tri komedije. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 17. ob 15.: George Dandin. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Velika skušnjava. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Veliko in učinkovito vlogo kazenske v Langerjevi igri »številka 72« igra Mira Danilova, njena soigralca, nosilca glavnih moških partij, pa sta Levor in Kralj. Ne navadno koncipirano delo vsebuje nepričakovane, odsko učinkovite preobrate v dejanju. Predstavo bodo igrali po globoko znizanih cenah od 16 din navzdol.

Dijaška predstava. V petek popoldne bo imelo dijaštvo priliko spoznati eno izmed posebnih značilnih Čehovljevih del »Strička Vanjo« s Cesarjem v naslovni vlogi. Opozorjamo na pomembne igralske stvaritve Cesarja, Skrbinske, Vide Juva-nove, Mire Danilove, Kralja, Daneša, Rakarjeve, Gabrijelečeve. Režiser dramaturg Josip Vidmar.

O P E R A

Četrtek, 14.: Gorenjski slavček. Red četrtek.

Moderna ulica v Helsinkih

Slika iz oarčja finske prestolnice priča, da so Helsinkii resnično lepa metropola velikomestnega izgleda

Finska bojna taktika

Nož važnejši od modernega orožja

Na svoji severni fronti so Fini razvili doslej učinkovito bojno taktiko. V svojih belih plaščih so v zasneženih pokrajini skoraj nevidni. Skriva se za skalami in drevesi, dajejo ruskim četam prihajati v bližino, v ugodnem trenutku pa se spuščajo s smučmi s strmih gričev nanje in jih napadejo z bodali. Poročila s fronte vedo povedati, da ima ta taktika velik učinek na moralu ruskih čet, ki so smučni manj navajeni nego Fini. V ostalem pa je na severni fronti mnogo ruskih vojakov iz južnih pokrajin, ki smučanja sploh ne poznajo.

Ta vojna se odigrava sploh v popolnoma drugačnih okoliščinah nego katere koli vojna, ki jo je dožvelo naše pokolenje. Geografski in klimatski pogoji zahtevajo čisto drugačno taktiko. Ni izključeno, da bo »puukosa« staromodno, kakšnih 15 cm dolgo finksko bodalo, ki se da v spopadu iz bližine čudovito izkoristiti, imelo v rusko-finski vojni morda večjo ulogo nego najmodernejša in najbolj pretkana orožja naše dobe. Ta bodala suvajo Fini nasprotnikom od spodaj v trebuh in jim prizadevajo z njimi smrtne rane.

Bojno prizorišče je s finskega stališča idealno. Povsod samo jezera, neskočni gozdi, skalnata ozemlja. Za malo vojsko, za vojno zased in pasti je to kakor naša. Finske čete so se vedno vezale v posebnem načinu bojevanja na takšnem ozemlju, dočim se Rusi vezljajo večinoma po načinih, k so običajni v Zahadni Evropi. Tanki v skalnatem in gozdnem terenu ne zaležejo dosti, a kjer se le prebijajo skozi naravne ovire, jih čaka vsak trenutek, nevarnost, da padejo v kakšno spretno pripravljeno in skrito past. Kjer ni šlo drugače, so Fini zabili vsaj ogromne kamne v tla, da bi rabili kot ovire za tanke. Imajo pa proti tankom še posebno taktiko, ki se je dobro obnesla. Kopljejo si globoke, tesne jame v tla, ki imajo baš prostora za enega moža. V teh jamah se finaki vojaki sklonjeni skrivajo tanki vo-

zijo preko jam, iz primerne oddaljenosti pa mečejo Fini pod kolesje in motorje tankov iz svojih skrivališč ročne granate in jih onesposobljajo za boj.

Finci se v tej vojni zanašajo najbolj na sneg in mraz. Čim več snega, tem lažja jim bo obramba. Za primer, ko bodo tešeta jezera zamrznila in omogočila tako Rusom prodor po ledeni odeji, pa so že pripravljene, da bodo ledne plasti s svojimi topovi in ročnimi granatami razbijali in uničili tako nasprotniku tla pod nogami.

Finska vojska je izvrstno opremljena za boj na daljnem severu. Njene sive uniforme so izredno smotne, nad njimi pa imajo vojaki tople sive ali bele plašče. Na glavah imajo kožuhovinske čepce, na rokav obložene rokavice, a na nogah visoke, tople škornje.

Prsti in temperatura v sobi

Kakšna toplota je potrebna za naše ugodje

Za določanje razmerja med sobno in kožno temperaturo so v prejšnjem času kot merilo jemali večinoma temperaturo čela. Po novih poskusih pa so vzeli za podlago tega merjenja temperaturo prstov, ker je zanesljivejša.

Ta temperatura znaša v sobi, kjer se človek počuti baš ugodno, 30 stopinj in več. Čim se prične soba hladiti, pada tudi temperatura prstov, a če je v prostoru prevroče, se zviša na 34 stopinj Celzija in

več. Najnižja sobna temperatura, ob kateri doseže temperatura prstov najmanj 30 stopinj, če sedimo in smo oblečeni v navadno obleko, znaša 18 do 19,5 stopinj. Za osebe, ki so potrebne toplote, je potrebna seveda še višja temperatura sobnega zraka. K tem spadajo pred vsem zelo veliki in suhi ljudje. Tem daljše bivanje v zaprtem prostoru pogostoma ne godi, če ne znaša zračna temperatura 22 do 24 stopinj.

Dva psa ščitita otroka

štirinogi prijatelj človeka

V neki vas pri Genovi je pred nekoliko dnevi izginil petletni sinček nekega kme-

ta. Iskali so ga ves dan in vso noč, a brez uspeha.

Naslednji dan je postal neki kmet pozoren na pasje lajanje iz bližnjega gozda. Stopil je tja in je našel na velikega psa, ki je prišel mirno do njega in ga za hlače vlekel v neko smer. Mož je bil tako pаметen, da je sledil živali in čez nekoliko minut sta dospela do kostanja, pod katerim je pokojno spal petletni otrok. Napol na njem je ležal drug pes z glavo poleg otrokove glave in ga grel.

Oba psa, ki se potepata že nekaj časa po okolici, sta bila po vsej priliki otroka spremljala vso noč in ko je utrujen zaspal, sta legla poleg njega, da bi ga grela in čuvala, dokler nista zjutraj zagledala moža, ki je delal na polju.

Pižame in oblačila za vojni čas

„Topovsko zeleni kostumi“ in „pižame zoper letalske napade“

Velike pariške modne tvrdke, ki so ardeišča ženske mode za ves svet, so po večtedenski prekinitvi svojega dela zavoljo vojne sedaj svoja vrata spet odprle in pozvale ženski svet, naj si ogleda njih nove zimske modele.

Pariška modna industrija predvaja letos dve različni vrsti modelov. Prva vrsta z živalnimi, pestrimi luksuznimi predmeti, je namenjena za Ameriko in druge nevarne

Ta posnetek narejen na nemški strani zapadnega bojišča prikazuje dva vojaka nemških predstraž v trenutku, ko morata biti pripravljena na vse...

Rue Helsinki v Parizu

Na zadnji seji pariškega mestnega sveta je več članov mestnega sveta stavilo predlog, naj bi se imenovala ena izmed ulic francoske prestolnice po Helsinkih, glavnem mestu Finske. Nekaj svetnikov se je zedinilo, naj bi se imenovala po Helsinkih ulica, ki nosi sedaj ime Moskve. Predlog je bil odkazan odseku da ga preštudira, nakar bo padla končna odločitev.

INŠERIRAJTE V „JUTRU“!

Pižame in oblačila za vojni čas

„Topovsko zeleni kostumi“ in „pižame zoper letalske napade“

Velike pariške modne tvrdke, ki so ardeišča ženske mode za ves svet, so po večtedenski prekinitvi svojega dela zavoljo vojne sedaj svoja vrata spet odprle in pozvale ženski svet, naj si ogleda njih nove zimske modele.

Pariška modna industrija predvaja letos dve različni vrsti modelov. Prva vrsta z živalnimi, pestrimi luksuznimi predmeti, je namenjena za Ameriko in druge nevarne

dežele, za žensko vojujočih se držav pa je izdelala preprostejše, temnejše in diskretnijeje modele. Med temi je omeniti »topovsko zelene kostume«, ki se zlagajo z duhom časa, in »pižame zoper letalske napade«, v katerih naj žensko ob preplahu beže v zaklonišča. To je temno in toplo, praktično oblačilo, ki mu je prišla torba za plinsko masko.

Obisk na finski fronti

Maskiranje, pripomoček finske vojske

Posebni poročevalec družbe United Press, ki je obiskal finsko bojišča, piše, da je polkovni štab, od koder je poslal svoje zadnje poročilo, nameščen v velikem, temno zelenem in s snegom pokritem šotoru. Ki ga že v oddaljenosti 20 m ni videti ne s tal ne iz zraka. Tla pokriva debela plast slame, zaračena peč ki rabi obnemem za kuhanje, daje toploto, ki je zavoljo ostrega mraza zunaj tem bolj zaželjena. Ponoči pada toplomer na 20 opaj pod ničlo, a tudi podnevi ni dosti topleje. Leden veter pihla človeku v obraz in ga zbada kakor s tisoč iglicami. Moštvo prebiva v podobnih šotorih in je toplo odeto,

tako da ne trpi zavoljo mraza. Dalje zadaj stoje obsežni, s smrečjem in snegom zakriti hlevi za konje in govedo. Čede debelih krav, ki so jih Fini odgnali iz krajev, ki so jih zasedli Rusi, dajejo čestam mleko, maslo in meso. Načrto poljsko baterijo, ki je šla v položaj, bi se bil poročevalec skoraj spotaknil. Vs, deli topov so bili belo in temno zeleno pobarvani in to maskiranje je bilo tako popolno, da je baterijo opazil žele iz najbližje bližine. V gozdu nosijo vojaki temno zelene uniforme in bele čepice ter so od zgoraj videti kakor zasneženi štori. Bele plašče odenejo tedaj, ko zapuste varni gozd.

Kaj prinese naslednji trenutek?

Ta posnetek narejen na nemški strani zapadnega bojišča prikazuje dva vojaka nemških predstraž v trenutku, ko morata biti pripravljena na vse...

Podedljivo domotožje

Na nekem kongresu, ki se je vršil pred kratkim v San Franciscu in ki se je bavil s vprašanjem dvojčkov, so ugotovili, da je med drugim tudi domotožje podedljivo. Kot poskusni material so znanstvenikom, ki so skicirali kongres, rabile številne dvojice »istojajčnih« in »različnojajčnih« dvojčkov. Dvojčki iz istega jajčeca so se odlikovali med drugim s tem, da so reagirali na različne dražljaje enako, čeprav so bili prostorno ločeni. Drugi dvojčki so se vedli kakor navadni bratje. Kadar je kakšen istojajčni dvojček začutil domotožje, se je to polotilo tudi njegovega brata, tako da so domotožje lahko prišli med lastnosti, ki temeljijo na istih dednih nagajenjih.

Banane in blokada

V Anversu so te dni razdelili cel ladjski tovor banan brezplačno med ljudmi. Papežal jih je parnik »Thysvise« iz Konga, toda v Rokavskem prelivu so ga ustavile angleške vojne ladje in ga odvedle v najbližje pristanišče, da ga prečejo, če nima na krovu kaj tihotapeškega blaga. To pregledovanje je trajalo tako dolgo, da banane niso vzdržale več. Postale so prezele in za prodajo niso prihajale več v poštev.

A NEKDOTA

V vatikanski galeriji so romarji, možje in ženske iz spodnjih plastí.

Pred nekim kipom s figovim peresom so v grozi obstali. »Kateri papež pa je to?« je vprašala neka ženska.

In druga ji je že črkovala: »A-po-lon iz Bel-ve-de-ra!«

VSAK DAN ENA

Prodajalec čevljev, ki je bil prej podkovec.

(»Judge«)

Zane Grey

38

Zakon zapada

Roman

Georgia je bila najprej kakor omamljena od groze, a ko je pogljal konja v dir, je jela vpiti. Zatisnil ji je usta, ugriznila ga je v roko in se zvijala kakor kača, a vse je bilo zaman, njegova roka jo je držala čvrsto objeto. Seveda ga je njeno divjanje močno oviralo, ko je moral voditi konja med drevjem — enkrat je za las mankal, da ju ni udarec ob nagnjeno deblo obeh vrzel z živali.

Vkljub vsej previdnosti ni mogel ubraniti, da ne bi bila z glavo zadela ob neko višje vejo — njen odpor je zdajci ponehal, njena glava mu je medlo omahnila na ramo.

Izprava je menil, da se je premislila, in pogljal konja v še hitrejši dir, a potem je videl, kaj se je bilo zgodilo: nad desno obrvjo je imela rdečo prasko, iz katere je uhajala drobna kaplja krvi.

Kaj mu je bilo storiti? Voda je bila šele onkraj gričev. Tedaj se je sklonil k nji, da ji s poljubom posname krvavo kapljo s čela — in kradoma, kakor same od sebe, so njegove ustnice poiskale njeno usta. Poljubil jo je bil — zdaj je bila njegova!

ENAJSTO POGAVJE

Jadno je drevil po hostnati ravnini — naj je še toliko pazil, vendar ni mogel ubraniti, da je ne

bi bilo ravnsalo trnje, a vsaj njen obraz je varoval, kakor je vedel in znal.

Kako tiho mu je ležala v naročju — ali je bila nar hujše poškodovana, nego je mislil? Bunka nad očesom ji je bila zatekla, in izpod počene kože je kdaj pa kdaj še pritekla kaplja krvi.

Prijezdil je na vrh — tu se je spet začeljen gozd, ki se je bilo treba motoviliti med njegovimi, debli, a saj je poznal vsak pedenjo domačega kraja. Pod gručo starih sikomer, ki so bile ohranile svoje obledelo, rjavkastozlato listje, je bil studentec, ki ga je iskal.

Z Georgijo v naročju je stopil s konja, jo previdno položil v mehki mah, namočil svojo ovratno ruto in ji jo položil na senec. Kmalu je odprla velike, temne oči in zmedeno pogledala okrog sebe. Pogled na Cala, ki je klečal zraven nje, jo je menda spomnil, kaj se je bilo zgodilo — zdrnila se je in vztrepetala. Besede obžalovanja, besede vroče ljubezni so mu silile na drhteče ustnice, a premagal se je in molčal.

Tudi Georgia je nekaj časa molčala, nato pa je rekla:

»Nezavestna sem bila — torej si me pobil.«

Cal jo je prepadeno pogledal — tak to je mislila o njem? A zdaj ni bilo časa za razlaganje, kaj se je zgodilo, za to se bo že pozneje našla priložnost.

»Ali moreš sestti pokonci?« je vprašal.

»Mislim, da,« je odgovorila, in z njegovo pomočjo se ji je takoj posrečilo.

Čudno, je mislil sam pri sebi, za surovino te

ima, in vendar te gleda brez groze in studa — pa ne, da bi bili Tuckovi razori o ženskah pravilni? Se enkrat je namočil nuzi, jo ožl in ji jo zavezal okrog čela.

»Tako, zdaj vstani, nimava mnogo časa.«

Ubogljivo je vstala — to pot celó brez njegove pomoči.

»Kam me misliš spraviti?« je tiho vprašala.

»Se prezgodaj boš zvedela,« je osorno odvrnil in privlekel konja. »Kar hitro gor, v stremen postavi nogo, tako pojde laže.«

Ceprav ni mislil, da bo ubogala njegov ukaz, ampak je računal s tem, da bo moral dirjati za njo, je bilo vendar podoba, da ne misli na beg. Pogljal se je na konja, Georgia je storila, kakor ji je bil velel, in obsedela pred njim na odeji, kakor da bi bila žensko sedlo. Cal je hotel položiti roko okrog nje, pa jo je odbila.

»Ni me treba držati,« je rekla.

Pogljal je konja v bister dir, njena levica se je oklenila sedelne hruške, z desnico se je prijelja za grivo, a vzlic temu ga je morala kmalu poprositi:

»Konj naj teče počasneje, če ne, padem z njega.«

»Nič ne de,« je brezsrčno odvrnil, »če padeš, te že pobere.«

Ko je pa res začela drčati, je vzel vajeti v desnico in jo prijel z levico okrog pasu, kar je trpela brez oporekanja, čeprav ga je gledala kakor ris.

Zdaj je mogel celó še hitreje dirjati, in kmalu je zagledal opuščeno kladaro Boyda Thurmana, ki se je v daljavi svetlikala izmed gozdnih dreves.

Samaritani na bojišču

Francoski vojaki nesejo ranjenega tovariša na obvezovališče v zaledje